

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

EIROPAS SAVIENĪBA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Versija	v.1.0
Datums	14.06.2026.

Izmaiņu vēsture

Versija	Datums	Izmaiņas	Autors
v.0.1.	04.06.2026	Sākotnējā dokumenta projekta versija.	R.Pirta
v.1.0	14.06.2026	Dokumenta precizējumi atbilstoši pašvaldību un LPS pārstāvju komentāriem (pasākumu plāna un organizatoriskā skata aktualizēšana).	R.Pirta

Satura rādītājs

1.	Ievads	4
1.1.	Dokumenta nolūks un mērķauditorija	4
1.2.	Jomas arhitektūras tvērums	4
1.3.	Termini un saīsinājumi	5
1.4.	Saistītie dokumenti	5
2.	Jomas esošās arhitektūras novērtējums	7
3.	Jomas attīstības mērķi un principi	9
3.1.	Jomas attīstības mērķi	9
3.2.	Jomas attīstības principi	10
4.	Jomas mērķarhitektūra	13
4.1.	Juridiskais skats	13
4.2.	Organizācijas skats	14
4.3.	Semantiskais skats	15
4.4.	Tehniskais skats	16
4.4.1.	Pašvaldību jomas informācijas sistēmas	16
4.4.2.	Informācijas sistēmu sadarbība	19
4.4.3.	IKT infrastruktūra	22
5.	Mērķarhitektūras ieviešanas ceļa karte	23
5.1.	Pasākumu plāns	23
5.2.	Mijiedarbība ar citām jomām	27
5.3.	Riski	28

1. Ievads

Dokumenta nolūks un mērķauditorijas raksturojums sniegts 1.1. nodaļā, dokumentā aprakstītās jomas tvērums raksturots 1.2. nodaļā, 1.3. nodaļā iekļauts dokumentā izmantoto terminu un saīsinājumu saraksts un 1.4. nodaļā uzskaitīti būtiskākie saistītie dokumenti.

1.1. Dokumenta nolūks un mērķauditorija

Dokuments apraksta Pašvaldību jomas mērķarhitektūru, nosakot tās konceptuālos attīstības virzienus laika posmā no 2026. līdz 2030. gadam.

Jomas mērķarhitektūra nosaka jomas attīstības mērķus, kā arī apraksta arhitektūru šādos uzņēmuma arhitektūras skatos:

1. Juridiskais skats identificē paredzamās jomas regulējošo normatīvo aktu izmaiņas.
2. Organizācijas skats apraksta jomas paredzamās izmaiņas organizatoriskajos aspektos;
3. Semantiskais skats definē izmaiņas jomas informācijas resursos.
4. Tehniskais skats raksturo jomas mērķa informācijas sistēmas, to sadarbību un izvietojanas principus.

Dokumenta mērķauditorija ir:

- Jomas iestādes (pašvaldības) – IT projektu un risinājumu arhitektūras plānošanai.
- Valsts IKT politikas plānotāji – valsts IKT arhitektūras plānošanai un pārvaldībai.

Dokuments ietver augsta līmeņa attīstības virzienus; konkrētu rīku, sistēmu un tehnoloģiju izvēle veicama risinājumu arhitektūras izveides laikā, vērtējot to kopējo atbilstību arhitektūras principiem, to funkcionālo un tehnoloģisko atbilstību biznesa un IT prasībām (drošība, uzturamība u.c.), pieejamos resursus un kompetences.

1.2. Jomas arhitektūras tvērums

Pašvaldību jomas arhitektūras tvērums ietver pašvaldību autonomo funkciju un deleģēto uzdevumu digitālo atbalstu, kā arī pašvaldību sadarbību ar valsts pārvaldes iestādēm un nozaru digitālo risinājumu izmantošanu.

Pašvaldību jomas arhitektūra ir cieši saistīta ar citām digitālās pārvaldes arhitektūras jomām, īpaši publisko pakalpojumu piegādi un pārvaldību, datu pārvaldību un izplatīšanu, IKT infrastruktūru un kiberdrošību, uzticamību un personu identifikāciju, labklājību, izglītību, veselību un būvniecību.

Šajā dokumentā primāri apskatīts pašvaldību jomas mērķarhitektūras tehnoloģiskais skats, koncentrējoties uz digitālo risinājumu modernizāciju, datu apmaiņas automatizāciju un drošības prasību iespējošanu. Juridiskā un organizatoriskā skata attīstība aplūkota kontekstuāli, jo tā ir tieši saistīta ar valsts līmeņa normatīvās, institucionālās un funkcionālās vides izmaiņām, tostarp atbildību sadalījumu starp valsti un pašvaldībām.

Jomas attīstības aprakstu paredzēts izvērst dokumenta nākamajās versijās.

1.3. Termini un saīsinājumi

Dokumentā izmantotie termini un saīsinājumi sniegti 1.tabulā.

1. tabula. Dokumentā izmantotie termini un saīsinājumi

Termins, saīsinājums	Skaidrojums
Arhitektūras joma	Arhitektūras joma ir arhitektūras strukturējums, kas tipiski tiek iedalīts pēc darbības virzieniem (angl. – <i>Architecture Domain</i>)
Arhitektūras skats	Arhitektūras skati attēlo noteiktu arhitektūras jomu. Tipiski tiek izdalīti četri skati – biznesa, informācijas, lietojumprogrammu un tehnoloģiju (angl. – <i>Architecture View</i>)
DTP	Digitālās transformācijas pamatnostādnes
EIS	Elektronisko iepirkumu sistēma
VPS	Vienotā pašvaldību informācijas sistēma
FPRIS	Fizisko personu reģistra informācijas sistēma
IeM IC	Iekšlietu ministrijas informācijas centrs
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
KISC	Kultūras informācijas sistēmu centrs
MAIS	Maksājumu administrēšanas informācijas sistēma
MAS	Mācīšanās un attīstības sistēma
NAP	Latvijas Nacionālais attīstības plāns
VARAM	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VDAA	Valsts digitālās attīstības aģentūra
VPM	Vienotās pieteikšanās modulis

1.4. Saistītie dokumenti

Jomas mērķarhitektūru aprakstošie saistītie dokumenti uzskaitīti 2.tabulā. Tabulā iekļauti saistītie dokumenti, kas definē stratēģiskos jomas attīstības virzienus.

2. tabula. Saistītie dokumenti

Nr.	Dokumenta nosaukums, kods	Saistība ar šo dokumentu
1.	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam [NAP]	NAP definē vidēja termiņa valsts attīstības prioritātes, tostarp digitālās transformācijas, publiskās pārvaldes efektivitātes, reģionālās attīstības un pakalpojumu pieejamības virzienus. Pašvaldību jomas mērķarhitektūrā NAP pamato nepieciešamību pilnveidot pašvaldību pakalpojumu pieejamību, digitālo sadarbību ar valsts pārvaldi un dotos balstītu teritoriju attīstības plānošanu.
2.	MK 2021.gada 7.jūlija rīkojums Nr.490 "Par Digitālās transformācijas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam" [DTP]	DTP nosaka Latvijas digitālās transformācijas politikas virzienus, tostarp publisko pakalpojumu digitalizāciju, valsts platformu un koplietošanas risinājumu attīstību, datu ekonomiku, digitālās prasmes un IKT infrastruktūras attīstību. Pašvaldību jomas

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Dokumenta nosaukums, kods	Saistība ar šo dokumentu
		mērķarhitektūrā DTP ir pamats pašvaldību risinājumu integrācijai ar valsts digitālās pārvaldes ekosistēmu.
3.	"Valsts pārvaldes modernizācijas plāns 2023.-2027. gadam" (22-TA-3192) [VPMP]	VPMP nosaka valsts pārvaldes efektivitātes, procesu standartizācijas, atbalsta funkciju centralizācijas un pakalpojumu kvalitātes pilnveides virzienus. Pašvaldību jomas mērķarhitektūrā dokuments izmantojams kā pamatojums pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centra, koplietošanas risinājumu un standartizētu atbalsta procesu attīstībai.
4.	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030) [LIAS]	LIAS nosaka ilgtermiņa valsts attīstības redzējumu, tostarp publiskās pārvaldes efektivitātes, sabiedrības līdzdalības, teritoriju līdzsvarotas attīstības un ilgtspējīgas resursu izmantošanas virzienus. Pašvaldību jomas mērķarhitektūrā dokuments pamato nepieciešamību attīstīt datus balstītu, efektīvu un iedzīvotājiem pieejamu pašvaldību pārvaldi.
5.	Nacionālās kiberdrošības likums [NKDL]	NKDL nosaka nacionālās kiberdrošības pārvaldības ietvaru un prasības subjektiem tīklu un informācijas sistēmu drošības nodrošināšanai. Pašvaldību jomas mērķarhitektūrā tas ir pamats pašvaldību digitālo risinājumu drošības pilnveidei, nodrošinot atbilstību normatīvajam regulējumam.
6.	MK 2025. gada 25. jūnija noteikumi Nr. 397 "Minimālās kiberdrošības prasības" [MK397]	Noteikumi nosaka minimālās kiberdrošības prasības, tostarp tīklu un informācijas sistēmu konfidencialitātes, integritātes, pieejamības un datu atjaunošanas prasības. Pašvaldību jomas mērķarhitektūrā tie ir būtiski pašvaldību informācijas sistēmu drošības kontroles, piekļuves pārvaldības, auditācijas, darbības nepārtrauktības un incidentu pārvaldības prasību noteikšanai.

2. Jomas esošās arhitektūras novērtējums

Pašvaldību jomā jau ir pieejami vairāki digitālie risinājumi pašvaldību funkciju un pakalpojumu atbalstam. Vienlaikus pašvaldību digitālā vide ir fragmentēta, tehnoloģiski nevienmērīga un būtiski atkarīga no atsevišķiem piegādātājiem. Esošā situācija rada gan attīstības iespējas, gan riskus. Jomas esošās arhitektūras novērtējumā gūtie galvenie secinājumi apkopoti SVID analīzes formā (3.tabula), lai plānojot mērķarhitektūru:

- maksimāli izmantotu **stiprās puses** esošajā situācijā;
- novērstu vai ierobežotu **vājās puses**;
- izmantotu **iespējas**;
- mazinātu **draudu** iestāšanās varbūtību vai draudu iestāšanās sekas.

3. tabula. Jomas esošās arhitektūras novērtējums

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldībās ir uzkrāta praktiska pieredze digitālo risinājumu izmantošanā. Pašvaldībās funkciju īstenošanai tiek plaši izmantoti pašvaldību vai valsts līmeņa risinājumi, piemēram, atvieglojumu, sociālās palīdzības, dzimtsarakstu, nekustamā īpašuma nodokļa, pakalpojumu pieteikšanas un dokumentu pārvaldības procesos. • Ir uzsāktas/plānotas vairākas valsts līmeņa iniciatīvas, ar mērķi pilnveidot pašvaldību un valsts iestāžu mijiedarbību, piemēram, DigiSoc attīstība, AVIS attīstība, Eiropas vienotā digitālā maka ieviešana. • Pašvaldībās ir uzkrātas būtiskas zināšanas par pašvaldību procesu specifiku un digitalizācijas labo praksi. Vairākām pašvaldībām ir attīstījušās kompetences un labās prakses risinājumi, ko būtu iespējams izplatīt un atkārtoti izmantot citās pašvaldībās (piemēram, Rīgā, Ventspilī, Jelgavā). Šīs zināšanas iespējams koncentrēt un nostiprināt kompetenču centros, lai samazinātu atkarību no ārējiem piegādātājiem un nodrošinātu ilgtermiņa spēju pārvaldīt pašvaldību digitālo attīstību. • Pašvaldību IKT vadības pārstāvjiem ir izpratne par vienotas digitālās arhitektūras pārvaldības nepieciešamību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldību digitālajā vidē pastāv mantotās sistēmas, novecojušas tehnoloģijas un liela tehnoloģiskā daudzveidība. Vairums risinājumu ir cieši sasaistīti ar konkrētu piegādātāju, kas ierobežo elastīgu attīstību, sadarbību un drošības prasību izpildi. Izmantotās tehnoloģijas ir novecojušas. • Procesu standartizācijas līmenis pašvaldībās ir nevienmērīgs. Līdzīgi procesi dažādās pašvaldībās tiek īstenoti atšķirīgi, īpaši atvieglojumu, nodevu, sociālās palīdzības, pašvaldību iedzīvotāju karšu pārvaldības un citu pakalpojumu procesos. • Atsevišķām pašvaldību funkcijām/uzdevumiem nav pieejami vienoti digitālie risinājumi, piemēram, kapsētu pārvaldība, civilā aizsardzība. • Nav vienotas vīzijas par to, kuri risinājumi jāattīsta valsts līmenī, kuri – pašvaldību koplietošanas līmenī, un kuri var palikt decentralizēti katras pašvaldības kompetencē. Līdz ar to pašvaldību un valsts līmeņa risinājumos nereti tiek dublētas funkcijas, kas mēdz palielināt arī darba apjomu darbiniekiem. • Ierobežoti resursi, kompetences un pieejamais finansējums IKT risinājumu attīstībai, īpaši mazajās pašvaldībās. • Arhitektūras un tehnoloģiskā kompetence būtiskā apjomā koncentrēta pie

	<p>piegādātājiem, kas rada risku nepietiekamai pasūtītāja puses kontrolei pār risinājumu attīstību, tehnisko parādu un drošības prasību izpildi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldību digitālo risinājumu attīstība nereti tiek virzīta no tehnoloģiju piegādātāju piedāvājuma, nevis no pašvaldību vienoti definētām vajadzībām, arhitektūras prasībām un ilgtermiņa attīstības prioritātēm, tādējādi radot risku, ka risinājumu attīstībā dominē piegādātāju intereses. • Pašvaldībām ir ierobežotas iespējas patstāvīgi virzīt normatīvo aktu izmaiņas, jo attiecīgo nozaru normatīvā regulējuma izstrāde un grozījumu iniciēšana primāri ir atbildīgo ministriju kompetencē.
<p>IESPĒJAS</p>	<p>DRAUDI</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Valsts un pašvaldību procesu un risinājumu harmonizācija, samazinot risinājumu dublēšanos, uzlabojot datu apmaiņu un nodrošināt lielāku pakalpojumu kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem. • Pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centra/u izveide, kas ļautu koncentrēt arhitektūras, analīzes, projektu vadības, iepirkumu, piegādātāju pārvaldības un lietotāju atbalsta kompetences, pakāpeniski pārņemot arī daļu no pašvaldību programmatūras attīstības un uzturēšanas uzdevumiem. • Valsts līmeņa koplietošanas risinājumu attīstība, piemēram, AVIS, DigiSoc, Eiropas vienas digitālais maks, civilās aizsardzības risinājumi, atvieglojot un standartizējot pašvaldību procesus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekams politiskais un ekonomiskais atbalsts kopīgai pašvaldību digitālās attīstības pārvaldībai. Bez skaidra politiskā atbalsta un finansējuma un pārvaldības modeļa kompetenču centru un koplietošanas risinājumu attīstība var palikt fragmentāra. • Pastāv risks atkārtot neveiksmīgo iepriekšējo projektu pieredzi (PVIS), ja centralizēti risinājumi tiek veidoti bez pietiekamas pašvaldību vajadzību iesaistes, skaidras pārvaldības, pilna dzīves cikla finansējuma un reālistiska ieviešanas plāna. • Plānotie valsts līmeņa risinājumi var neatbalstīt pašvaldību praktiskos procesus, ja pašvaldību vajadzības, atšķirīgais brieduma līmenis un pakalpojumu sniegšanas scenāriji netiek savlaicīgi ņemti vērā. • Kiberuzbrukumi, neatbilstība Nacionālajam kiberdrošības likumam un minimālajām kiberdrošības prasībām, kā arī novecojušu tehnoloģiju izmantošana var būtiski ietekmēt pašvaldību pakalpojumu nepārtrauktību un sabiedrības uzticēšanos.

3. Jomas attīstības mērķi un principi

Jomas attīstību nosaka tā attīstības mērķi (3.1. nodaļa) un principi (3.2. nodaļa). Mērķi nosaka pārskata periodā sasniedzamos galvenos rezultātus. Arhitektūras principi definē risinājumu arhitektūras izstrādē piemērojamās vadlīnijas ar mērķi veicināt arhitektūras komponentu sadarbību, atbilstību labākajai praksei un sniegt atbalstu lēmumu pieņemšanai.

3.1. Jomas attīstības mērķi

Pašvaldību jomas attīstības virsmērķis ir:

“Izveidot vienotu, sadarbībspējīgu, drošu un datus balstītu pašvaldību digitālās pārvaldes ekosistēmu, kas nodrošina efektīvu funkciju izpildi, kvalitatīvus pakalpojumus, kā arī koordinētu sadarbību starp pašvaldību un valsts risinājumiem.”

Pārskata periodam izvirzāmi šādi specifiskie mērķi:

- **M1. Harmonizēt pašvaldību un valsts līmeņa procesus un risinājumus.** Mērķis paredz vienādot pašvaldību un valsts institūciju sadarbības procesus jomās, kur pašvaldības ir būtisks pakalpojumu nodrošināšanas vai datu devējs, piemēram, atvieglojumi, sociālā palīdzība, izglītība, nodokļi, dzimtsaraksti, civilā aizsardzība, kultūra un teritorijas attīstības plānošana.
- **M2. Stiprināt pašvaldību IKT pārvaldības spējas kompetenču centrā/os.** Mērķis paredz izveidot vai nostiprināt kopīgu organizatorisko struktūru/as pašvaldību IKT arhitektūras pārvaldībai, projektu vadībai, iepirkumu koordinācijai, piegādātāju pārvaldībai, lietotāju atbalstam un pašvaldību koplietošanas risinājumu attīstībai.
- **M3. Nodrošināt drošu, ilgtspējīgu un sadarbībspējīgu pašvaldību digitālo vidi.** Mērķis paredz pārbūvēt novecojušos pašvaldību risinājumus, tos sadalot moduļos un servisos, pārejot uz tīmeklī bāzētām, drošām, API orientētām un uzturamām tehnoloģijām. Būtiski ir nevis pārcelt esošo funkcionalitāti, bet pārskatīt procesus un tos vienkāršot pirms tehnoloģiskās pārbūves. Būtiski nodrošināt pašvaldību risinājumu atbilstību kiberdrošības, pieklūstamības un lietojamības un tehnoloģiskās uzturamības prasībām.
- **M4. Nodrošināt vienotu un kvalitatīvu pašvaldību datu apriti.** Mērķis paredz identificēt galvenos pašvaldību datu resursus, noteikt uzticamos datu avotus, samazināt datu dublēšanu, iespējot datu apmaiņu ar valsts reģistriem un koplietošanas platformām, kā arī veicināt datu plašāku izmantošanu plānošanai, uzraudzībai un lēmumu pieņemšanai.

3.2. Jomas attīstības principi

Mērķu īstenošanai jomas attīstībā jāpiemēro vispārējie nacionālās līmeņa arhitektūras principi¹. Principi ir izmantojami jomas risinājumu un projektu attīstības plānošanai un risinājumu arhitektūras izveidei.

Jomai papildus tiek izvirzīti jomas specifiskie arhitektūras principi (skat zemāk).

PJP1. Savstarpēji papildinoši valsts un pašvaldību procesi un risinājumi

Pašvaldību jomas procesi un digitālie risinājumi jāattīsta kā daļa no kopējās digitālās pārvaldes ekosistēmas, nodrošinot to saskaņotību ar valsts līmeņa koplietošanas risinājumiem, reģistriem, datu apmaiņas platformām un nozaru mērķarhitektūrām. Pašvaldību līmenī nav lietderīgi veidot paralēlus vai dublējošus risinājumus gadījumos, kad attiecīgā funkcionalitāte, dati vai tehnoloģiskā komponente jau tiek nodrošināta valsts līmenī un ir atbilstoša pašvaldības vajadzībām.

Valsts līmeņa risinājumi nodrošina kopīgus pamatdatus, identifikācijas, autentifikācijas, pilnvarojumu, atvieglojumu, reģistru, datu apmaiņas un platformu pakalpojumus, kas izmantojami visās pašvaldībās. Savukārt pašvaldību līmeņa risinājumi nodrošina konkrētu pašvaldību autonomo funkciju, deleģēto uzdevumu un pakalpojumu izpildi, ņemot vērā pašvaldību darba organizācijas specifiku.

Veidojot un attīstot valsts līmeņa risinājumus, obligāti jāņem vērā pašvaldību vajadzības, procesu specifika, atšķirīgais brieduma līmenis un praktiskie pakalpojumu sniegšanas scenāriji. Pašvaldībām savukārt aktīvi jāiesaistās šādu risinājumu prasību definēšanā, pilotēšanā, testēšanā un ieviešanas izvērtēšanā, lai valsts līmeņa risinājumi būtu praktiski izmantojami pašvaldību funkciju un pakalpojumu nodrošināšanai.

Valsts un pašvaldību procesu un risinājumu mijiedarbībā jānodrošina skaidrs atbildību sadalījums, lai katrs līmenis attīstītu tās spējas, kurās tas rada vislielāko pievienoto vērtību.

¹ <https://www.varam.gov.lv/lv/arhitekturas-principi>

PJP2. Pašvaldību IKT spēju koncentrēšana kompetenču centrā/os

Pašvaldību digitālā attīstība ir atkarīga no spējas saglabāt, attīstīt un koplietot pašvaldību jomā uzkrātās zināšanas un pieredzi. Pašvaldību digitālie risinājumi atbalsta plašu funkciju loku, kur nepieciešama ne tikai tehnoloģiska kompetence, bet arī izpratne par pašvaldību procesiem, pakalpojumu sniegšanas kārtību, normatīvajām prasībām, datu apmaiņu ar valsts informācijas sistēmām un lietotāju vajadzībām.

Tāpēc jāveido pašvaldību jomas kompetenču centrs/i vai līdzvērtīgs sadarbības mehānisms, kas koncentrē un nodrošina pašvaldībām kopīgi nepieciešamās kompetences: arhitektūras pārvaldību, biznesa un sistēmanāli, prasību definēšanu, IKT projektu vadību, iepirkumu sagatavošanu un vadību, kibernetikas prasību piemērošanu, lietotāju atbalstu, testēšanu, piegādātāju pārvaldību un risinājumu dzīves cikla pārvaldību.

Kompetenču centram/iem vai sadarbības mehānismam jānodrošina, ka pašvaldību digitālo risinājumu attīstība tiek virzīta no pašvaldību kopīgi definētām vajadzībām un mērķarhitektūras principiem, nevis tikai no atsevišķu tehnoloģiju piegādātāju piedāvājuma. Kompetences koncentrēšana nenozīmē visu pašvaldību IKT funkciju pilnīgu centralizāciju. Tā paredz kopīgu atbalstu un metodisko vadību tām jomām, kur pašvaldībām atsevišķi nav lietderīgi vai ekonomiski pamatoti uzturēt pilnu kompetenču apjomu.

PJP3. Procesu redizains pirms risinājumu modernizācijas

Pašvaldību digitālo risinājumu modernizācija jāisteno vienlaikus ar pašvaldību procesu izvērtēšanu un pārveidi. Mantoto sistēmu pārbūve nedrīkst aprobežoties ar esošās funkcionalitātes tehnisku pārņemšanu uz jaunām tehnoloģijām.

Pirms risinājumu modernizācijas jāanalizē, kuri procesi ir saglabājami, kuri vienkāršojami, standartizējami vai automatizējami, kā arī kuri procesi var tikt īstenoti valsts līmeņa koplietošanas risinājumos vai integrēti ar tiem. Īpaši būtiski ir izvērtēt procesus, kuros pašvaldības izmanto vienādus vai līdzīgus datus, veic līdzīgus darbības vai nodrošina pakalpojumus, kas ir cieši saistīti ar valsts reģistriem.

Modernizācijas mērķis ir ne tikai tehnoloģiski atjaunot esošās sistēmas, bet arī samazināt administratīvo slogu, uzlabot datu kvalitāti, paaugstināt pakalpojumu pieejamību, nodrošināt labāku lietotāju pieredzi un veicināt vienotu pieeju pašvaldību funkciju digitālajam atbalstam. Tāpēc jauni vai pārbūvēti risinājumi jāveido modulāri, ar standartizētām saskarnēm, skaidri definētiem datu avotiem, integrāciju ar valsts koplietošanas risinājumiem un atbilstību kibernetikas un darbības nepārtrauktības prasībām.

Procesu pārskatīšanā aktīvi jāiesaista pašvaldību darbinieki, pakalpojumu īpašnieki, lietotāji un valsts līmeņa risinājumu pārziņi, lai nodrošinātu, ka modernizētie risinājumi atbilst gan normatīvajām prasībām, gan faktiskajām pakalpojumu sniegšanas vajadzībām.

PJP4. Pašvaldību datu apmaiņas un tehnoloģiju standartizācija

Pašvaldību risinājumu sadarbībai jāizmanto vienoti datu apmaiņas principi, kopīgas datu struktūras, klasifikatori, metadatu apraksti un standartizētas API.

Ja attiecīgajā jomā ir pieejami Eiropas līmeņa standarti, tie jāizmanto par pamatu pašvaldību risinājumu attīstībai, tostarp viedpilsētu datu gadījumā izvērtējot NGSI-LD izmantošanu.

Tehnoloģiju standartizācija jāīsteno, lai samazinātu risinājumu uzturēšanas izmaksas, atvieglotu integrāciju un mazinātu atkarību no konkrētām mantotām tehnoloģijām.

4. Jomas mērķarhitektūra

Jomas mērķarhitektūra identificē rekomendējamās būtiskākās izmaiņas jomas arhitektūras juridiskajā skatā, organizatoriskajā skatā, semantiskajā skatā un tehniskajā skatā.

Šajā dokumentā primāri apskatīts pašvaldību jomas mērķarhitektūras tehnoloģiskais skats, koncentrējoties uz digitālo risinājumu attīstību, integrāciju, datu apmaiņu, modernizāciju un kibernetikas prasībām. Juridiskā un organizatoriskā skata attīstība aplūkota konceptuāli, jo tā ir tieši saistīta ar valsts līmeņa normatīvās, institucionālās un funkcionālās vides izmaiņām, tostarp atbildību sadalījumu starp valsti un pašvaldībām.

Jomas mērķarhitektūra strukturēta atbilstoši “The Open Group Architecture Framework (TOGAF)²” standarta prasībām, ņemot vērā Eiropas sadarbības paraugarhitektūras “European Interoperability Reference Architecture (EIRA)³” rekomendācijas.

4.1. Juridiskais skats

Pārskata periodā rekomendētās izmaiņas (vai to izvērtēšana) normatīvajā regulējumā un atbildību sadalījumā pašvaldību un valsts kopīgi īstenojamās funkcijās un procesos. Būtiski atkārtoti uzsvērt, ka tipiski pašvaldības nav valstisku normatīvo aktu izmaiņu virzītājas, līdz ar to rekomendētajām izmaiņām ir nepieciešams politisks un nozaru ministriju atbalsts.

Mērķa juridiskajā skatā galvenais uzdevums ir nodrošināt, ka normatīvais regulējums atbalsta pašvaldību procesu vienkāršošanu, efektīvu datu apmaiņu un optimālu atbildību sadalījumu starp valsts un pašvaldību iestādēm.

Pārskata periodā izvērtējama **pašvaldību un valsts atbildību sadalījuma precizēšana** jomās, kur procesi tiek īstenoti kopīgi vai savstarpēji atkarīgi – atvieglojumi, nodokļi, dzimtsaraksti, civilā aizsardzība, sociālā palīdzība, kapsētu datu pārvaldība, kultūras pakalpojumi. Piemēram, rekomendēts izvērtēt visu iedzīvotāju un uzņēmēju nodokļu administrēšanu valstiski, izmantojot valsts nodokļu administrēšanas pieejamos risinājumus (t.i., nodrošinot arī nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanu valsts līmenī). Minētais ļautu iespējot vienotu nodokļu pārskatīšanu un apmaksas veikšanu iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Valsts un pašvaldību atbildību sadalījuma pārskatīšana īpaši tiek izcelta šādu jomu/funkciju kontekstā:

1. **Atvieglojumu pārvaldības normatīvā regulējuma pilnveide**, lai iespējotu AVIS izmantošanu kā vienotu atvieglojumu pārvaldības risinājumu un samazinātu atšķirīgas pašvaldību pieejas atlaižu un atvieglojumu piemērošanā.
2. **Nodokļu un nodevu pārvaldības regulējuma izvērtēšana**, tostarp izvērtējot nodokļu administrēšanas funkciju izpildes koncentrēšanu valsts līmenī.

---

² TOGAF | The Open Group Website: <https://www.opengroup.org/togaf>

³ About European Interoperability Reference Architecture (EIRA): <https://joinup.ec.europa.eu/collection/european-interoperability-reference-architecture-eira/about>

3. **Civilās aizsardzības regulējuma un procesu pilnveide**, nodrošinot skaidru pašvaldību un valsts kompetento institūciju sadarbību krīzes scenāriju, evakuācijas ceļu, resursu un apziņošanas pārvaldībā.
4. **Pašvaldību digitālo atribūtu regulējuma izveide**, lai pašvaldību iedzīvotāju kartes, statusi, atļaujas un citi kvalificēti atribūti varētu tikt pārvaldīti un izmantoti Eiropas vienotajā digitālajā makā.

Normatīvā regulējuma izmaiņu izvērtēšanā īpaši jāņem vērā pašvaldību praktiskie pakalpojumu scenāriji un datu apmaiņas vajadzības. Piemēram, AVIS attīstībā jānodrošina iespēja vienoti pārvaldīt pašvaldību atlaides un atvieglojumu grupas, savukārt, civilās aizsardzības jomā jādefinē minimālais valsts un pašvaldību kopīgo procesu un risinājumu tvērums, vienlaikus ņemot vērā ierobežotas pieejamības informācijas apstrādes nosacījumus.

4.2. Organizācijas skats

Mērķa organizācijas skatā paredzams, ka pašvaldību funkcijas un pakalpojumi paliks nemainīgi, tiem tiks nodrošināta nepārtraukta attīstība. Toties rekomendētas izmaiņas mērķa sadarbības modeli digitālās arhitektūras pārvaldībā un IKT risinājumu attīstībā un darbināšanā,

Pašvaldību jomas mērķarhitektūra paredz pāreju no fragmentētas un piegādātāju virzītas digitālās attīstības uz koordinētu pašvaldību un valsts sadarbības modeli. Mērķa organizācijas modeli paredzamās lomas skatāmas 4.tabulā.

4. tabula. Rekomendācijas organizatorisko lomu maiņai

Nr.	Loma	Atbildība
1.	Pašvaldības	Nodrošina pašvaldību funkciju un pakalpojumu izpildi, definē vajadzības, piedalās koplietošanas risinājumu attīstības plānošanā.
2.	Pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centrs/i	Koordinē pašvaldību jomas IKT arhitektūru, projektu vadību, iepirkumus, piegādātāju pārvaldību, lietotāju atbalstu un koplietošanas risinājumu attīstību.
3.	VARAM / digitālās politikas plānotāji	Nodrošina valsts un pašvaldību arhitektūras principu, valsts digitālās politikas un koplietošanas risinājumu saskaņotību.
4.	VDAA un valsts koplietošanas risinājumu turētāji	Nodrošina un attīsta valsts līmeņa koplietošanas risinājumus, ko izmanto pašvaldības, piemēram, AVIS, DAGR, Latvija.gov.lv, VPM, pilnvarojumu risinājumus un citus koplietošanas risinājumus.
5.	Nozaru ministrijas un iestādes	Nodrošina nozaru risinājumu attīstību, ņemot vērā pašvaldību funkcijas un datu vajadzības, piemēram, DigiSoc.
6.	Pašvaldību kapitālsabiedrības	Nodrošina konkrētu pašvaldību funkciju vai pakalpojumu izpildi un specifisko risinājumu integrāciju ar pašvaldību un valsts līmeņa risinājumiem (kur tas ir attiecināms).

Nr.	Loma	Atbildība
7.	Tehnoloģiju piegādātāji	Nodrošina risinājumu izstrādi, uzturēšanu un atbalstu atbilstoši kopīgām arhitektūras, drošības un datu apmaiņas prasībām.

Mērķarhitektūrā īpaša nozīme ir pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centram/iem. Centru/us plānots izveidot, izvērtējot atsevišķas kapitālsabiedrības, nevalstiskas organizācijas vai cita veida modeli. Centram/iem jāatbalsta arhitektūras pārvaldība, projektu un iepirkumu vadība, lietotāju atbalsts, piegādātāju pārvaldība un pakāpeniski jāattīsta arī programmatūras attīstības uzdevumi.

Pašvaldību koplietošanas digitālo risinājumu attīstībā piemērojams kopīgas pārvaldības modelis, kurā pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centrs/i nodrošina biznesa procesu pārvaldību, prasību definēšanu, attīstības prioritāšu noteikšanu un pašvaldību interešu pārstāvību, savukārt valsts līmeņa institūcijas nodrošina koplietošanas platformu tehnoloģisko infrastruktūru, izvietojumu valsts datu centros, kiberdrošības prasību nodrošināšanu, darbības nepārtrauktību, tehnoloģisko arhitektūru un ekspluatāciju. Šāds modelis ļauj koncentrēt tehnoloģiskās kompetences valsts līmenī, vienlaikus saglabājot pašvaldību kontroli pār to funkciju un pakalpojumu attīstību, kā arī nodrošina ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu pašvaldību digitālo risinājumu pārvaldību ilgtermiņā.

Kompetenču centrā/os jāattīsta arī 1. līmeņa lietotāju atbalsta, pašvaldību vajadzību apkopošanas, kompetenču kartēšanas, IT pakalpojumu kataloga, centralizētu iepirkumu un piegādātāju pārvaldības funkcijas. Lai mazinātu atkarību no viena piegādātāja, būtiski stiprināt pasūtītāja puses arhitektūras un pārvaldības kompetenci, nodrošināt vairāku piegādātāju iesaisti un kompetenču centru līdzdalību valsts līmeņa projektu prasību definēšanā.

4.3. Semantiskais skats

Pašvaldību jomas mērķarhitektūra neparedz būtiskas izmaiņas jomā izmantoto informācijas resursu jeb datu kopumā. Pašvaldību funkciju un pakalpojumu nodrošināšanai arī turpmāk tiks izmantoti esošie informācijas resursi jeb dati, kas saistīti ar iedzīvotājiem, nekustamajiem īpašumiem, pašvaldību pakalpojumiem, atvieglojumiem, sociālo palīdzību, nodokļiem un nodevām, dzimtsarakstiem, teritorijas attīstību un citiem pašvaldību kompetencē esošiem uzdevumiem.

Vienlaikus nepieciešams pilnveidot šo informācijas resursu pārvaldību, nodrošinot skaidri noteiktus datu pārziņus, datu turētājus, uzticamos datu avotus, datu aktualizācijas kārtību un datu apmaiņas nosacījumus. Īpaša uzmanība jāpievērš datu kvalitātei, metadatu aprakstīšanai, klasifikatoru vienotai izmantošanai un datu dublēšanās mazināšanai starp pašvaldību un valsts līmeņa risinājumiem.

Pašvaldību datu apmaiņā jāizmanto vienoti pašvaldību datu standarti un kopīgas datu struktūras, piemēram, pašvaldību pakalpojumu, atvieglojumu vai viedpilsētu datu aprakstīšanai. Ja attiecīgajā jomā ir pieejami valsts vai Eiropas līmeņa standarti, piemēram, vienoti klasifikatori, metadatu profili, API specifikācijas vai standarti, piemēram, NGSI-LD viedpilsētu datiem, tie jāizmanto kā pamats pašvaldību risinājumu semantiskai sadarbībai.

Semantiskajā skatā jāņem vērā arī pašvaldību atribūtu izsniegšana un izmantošana Eiropas vienotajā digitālajā makā. Pašvaldībām jāspēj nodrošināt strukturētus un uzticamus datus par pašvaldību kompetencē atribūtiem, pašvaldības iedzīvotāja statusu, atvieglojumu tiesībām vai pašvaldību izsniegtām atļaujām. Tāpat pašvaldībām jāiedarbina mehānisms (primāri, procesu ziņā), kā validēt Eiropas digitālajā makā esošos atribūtus.

Papildus jāņem vērā datu apstrāde, kas izriet no Eiropas līmeņa prasībām un iniciatīvām, piemēram, ar invaliditātes statusu, pārrobežu pakalpojumu izmantošanu saistīti dati. Šādos gadījumos būtiski nodrošināt semantisku saskaņotību starp pašvaldību, valsts un Eiropas līmeņa datu prasībām.

4.4. Tehniskais skats

Pārskata periodā ir paredzamas vairākas izmaiņas jomas informācijas sistēmās, kas saistītas ar pašvaldību izmantoto valsts līmeņa risinājumu attīstību, kas definēta citu jomu mērķarhitektūrās, kā arī ar pašvaldību risinājumu un infrastruktūras modernizāciju.

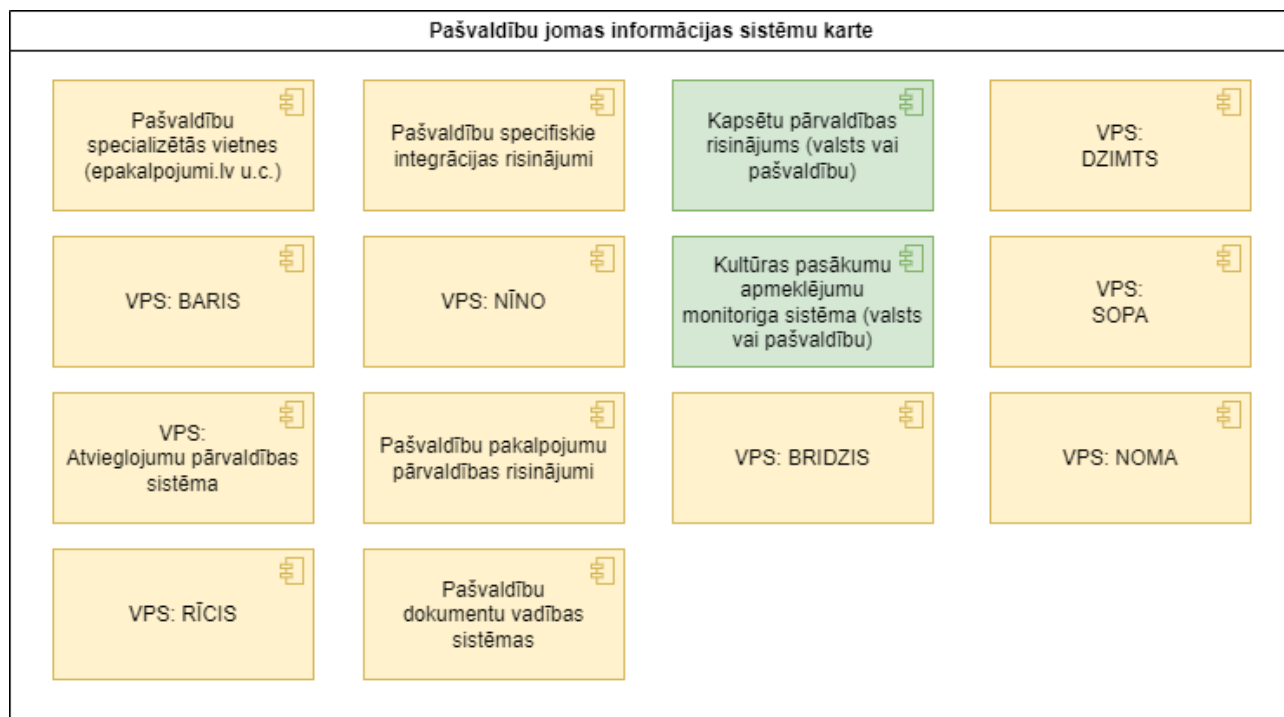
4.4.1. Pašvaldību jomas informācijas sistēmas

Pašvaldības pārskata periodā izmantos gan valstiskos risinājumus (to attīstība noteikta citu jomu mērķarhitektūrās), gan pašvaldību risinājumus, kuru attīstība iezīmēta šajā dokumentā. Pašvaldību izmantoto valsts un pašvaldību risinājumu mijiedarbība aprakstīta 4.4.2. sadaļā.

Būtiska pašvaldību digitālās vides daļa ir VPS, kas pašreiz digitāli iespējo vairākus pašvaldību pamatdarbības un atbalsta procesus. VPS ir veidota kā savstarpēji saistītu, bet loģiski nodalītu moduļu kopums, ietverot, piemēram, sociālās palīdzības, bāriņtiesu, nekustamā īpašuma nodokļa, finanšu, personālvadības, dokumentu vadības, atvieglojumu, pirmsskolu rindu, resursu pārvaldības un e-pakalpojumu risinājumus, kā arī koplietošanas komponentes autentifikācijai, auditācijai, datu apmaiņai un paziņojumu nosūtīšanai. VPS arhitektūrā izmantots daudznomnieku princips, kur katras pašvaldības operatīvie dati ir loģiski nodalīti, vienlaikus nodrošinot centralizētu datu apstrādi un koplietošanas servisu darbību gadījumos, kad tas nepieciešams kopēju pakalpojumu, piemēram, epakalpojumi.lv vai datu apmaiņas procesu nodrošināšanai. Risinājums ir integrēts ar valsts informācijas sistēmu ekosistēmu un valsts reģistriem, izmantojot standartizētus datu apmaiņas kanālus un API.

Mērķa arhitektūra paredz VPS un citu pašvaldību risinājumu modernizāciju, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru. Modernizācija jāīsteno nevis kā esošās funkcionalitātes mehāniska pārvešana, bet kā procesu redizains, attiecīgi, veidojot jaunus un modernus risinājumus. Pārveidē jānodrošina esošo risinājumu datubāžu līmeņa integrācijas pakāpeniska aizstāšana ar pārvaldītām saskarnēm.

Pašvaldību risinājumu mērķa karte ir skatāma kopējā informācijas sistēmu mērķa kartē 1. ilustrācijā.

- ilustrācija. Pašvaldību jomas informācijas sistēmu mērķa karte

Pašvaldību jomas informāciju sistēmu izmaiņu apraksts (vērtējot pret esošo arhitektūru) ir apkopots 5.tabulā. Tabulā aptvertas tieši paredzamās izmaiņas pašvaldību informācijas sistēmās.

5.tabula. Paredzamās izmaiņas jomas informācijas sistēmās

Nr.	Informācijas sistēma	Statuss	Izmaiņu apraksts, pamatojums
1.	Pašvaldību specializētās vietas (epakalpojumi.lv u.c.) (*VPS vai citi risinājumi)	Izmaiņas	Jāpielāgo pašvaldību pakalpojumu jomas arhitektūras prasībām, nodrošinot dziļās saites, pakalpojumu statistikas nodošanu, vienotu autentifikāciju, pilnvarojumus, maksājumus un sasaisti ar Latvija.gov.lv, VIRSIS un Eiropas digitālās identitātes maku.
2.	Pašvaldību specifiskie integrācijas risinājumi (*VPS vai citi risinājumi)	Izmaiņas	Jāpārskata un jāstandartizē integrācijas ar valsts reģistriem un koplietošanas risinājumiem. Jāmazina datubāžu līmeņa un piegādātājam specifisku integrāciju īpatsvars, pakāpeniski pārejot uz pārvaldītām API, VISS/API pārvaldnieku, DAGR un vienotiem datu standartiem.
3.	Kapsētu pārvaldības risinājumi (Cemetery u.c.)	Izmaiņas	Jāizvērtē vienota valsts vai pašvaldību koplietošanas risinājuma attīstība kapsētu datu reģistrēšanai, datu kvalitātes nodrošināšanai un datu nodošanai Fizisko

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Informācijas sistēma	Statuss	Izmaiņu apraksts, pamatojums
			personu reģistram vai citiem saistītajiem valsts reģistriem.
4.	VPS: DZIMTS	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru. Jāizvērtē DZIMTS un CARIS risinājumu konsolidācija vai ciešāka integrācija, nodrošinot vienotu dzimtsarakstu ierakstu pārvaldību un datu apmaiņu ar valsts līmeņa reģistriem.
5.	VPS: BARIS	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru. Jānodrošina bāriņtiesu procesu savietojamība ar NPAIS, SOPA/DigiSoc, FPRIS, VIIS un citiem saistītajiem datu avotiem.
6.	VPS: NĪNO	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru. Gadījumā, ja tiek atbalstīta nodokļu administrēšanas funkciju pārdale (skat. 4.1. nodaļu), jāizvērtē NĪNO funkciju pārnese uz valsts līmeņa nodokļu administrēšanas risinājumiem, nodrošinot sasaisti ar Zemesgrāmatu, Kadastra reģistru un maksājumu risinājumiem.
7.	Kultūras pasākumu apmeklējumu monitorīga sistēma	Izmaiņas	Jāizvērtē valsts vai pašvaldību koplietošanas risinājums kultūras pasākumu apmeklējuma uzskaitē, monitoringam un atvieglojumu piemērošanai, nodrošinot integrāciju ar biļešu sistēmām un AVIS.
8.	VPS: SOPA	Izmaiņas	Jāplāno SOPA funkcionalitātes pakāpenisku pārcelšanu uz DigiSoc risinājumu atbilstoši DigiSoc izveides un attīstības plānam (skatīt. Labklājības jomas mērķarhitektūrā).
9.	VPS: Atvieglojumu pārvaldības sistēma	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru. Jāpielāgo AVIS attīstībai un Eiropas digitālā maka izmantošanai. Pašvaldību risinājumiem jāspēj nodot un uzturēt pašvaldību atvieglojumu, atlaižu grupu, iedzīvotāju kartes un citu atribūtu datus strukturētā un pārbaudāmā veidā.
10.	Pašvaldību pakalpojumu pārvaldības risinājumi (*VPS vai citi risinājumi)	Izmaiņas	Jānodrošina risinājumu attīstība saskaņā ar Pakalpojumu jomas mērķarhitektūrā noteiktajiem attīstības virzieniem, tostarp, jānodrošina integrācija ar pakalpojumu novērtēšanas risinājumu, jāparedz pakalpojumu statistikas nodošanu u.c.
11.	VPS: BRIDZIS	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru.

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

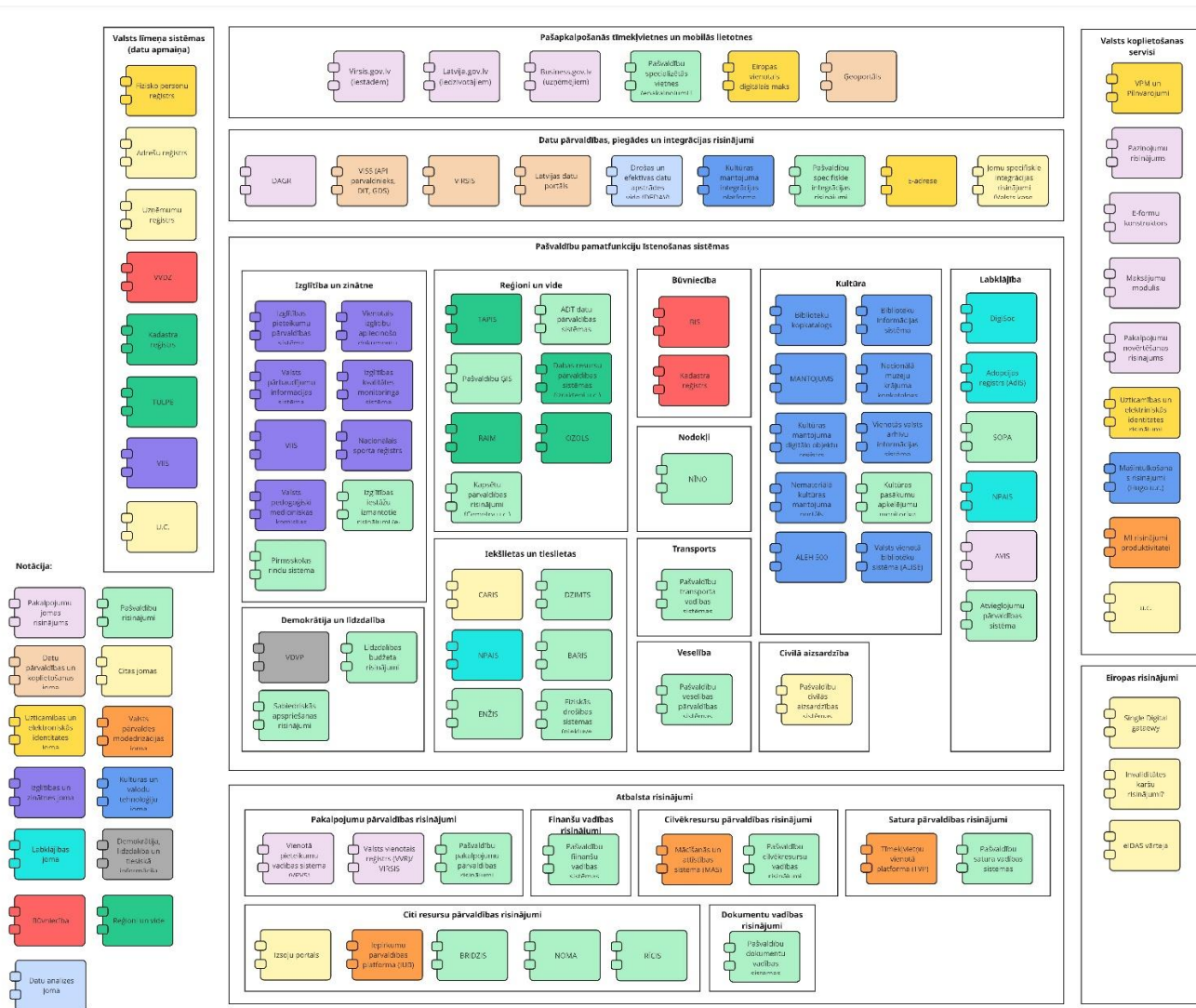
Nr.	Informācijas sistēma	Statuss	Izmaiņu apraksts, pamatojums
12.	VPS: NOMA	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru.
13.	VPS: RĪCIS	Izmaiņas	VPS modernizācija, nodrošinot risinājumu pārbūvi uz modulāru, tīmeklī bāzētu, API orientētu un drošu arhitektūru.
14.	Pašvaldību dokumentu vadības sistēmas (*VPS vai citi risinājumi)	Izmaiņas	Jānodrošina sasaiste ar mērķa Arhīva datu nodošanas risinājumu atbilstoši Kultūras un valodas tehnoloģiju mērķarhitektūrā definētajām attīstības iniciatīvām.

4.4.2. Informācijas sistēmu sadarbība

Pašvaldības izmanto un nodod datus gan pašvaldību, gan valsts līmeņa risinājumiem (2.ilustrācija).

Pašvaldību informācijas sistēmas mijiedarbojas ar valsts līmeņa informācijas sistēmām, valsts koplietošanas risinājumiem, Eiropas līmeņa risinājumiem, nodrošinot pašvaldību funkciju un pakalpojumu digitālu izpildi, datu apmaiņu un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

5. ilustrācija. Pašvaldību izmantoto risinājumu mērķa karte

Pašvaldību izmantoto informācijas sistēmu sadarbības principi:

- Pašvaldību funkciju un pakalpojumu nodrošināšanā tiek izmantotas gan pašvaldību pārziņā vai lietošanā esošas sistēmas, gan valsts līmeņa risinājumi un koplietošanas servisi.
- Pašvaldību pakalpojumu pieejamība tiek nodrošināta vairākos digitālajos kanālos, tostarp Latvija.gov.lv, VIRSIS, Business.gov.lv, pašvaldību specializētajās vietnēs un lietotnēs, kā arī Eiropas vienotajā digitālajā makā. Pašvaldību specifiskajos risinājumos tiek nodrošināta pakalpojumu jomas arhitektūras principu un prasību īstenošana (dziļās saites, pakalpojumu statistikas nodošana u.c.).
- Datu pārvaldībai, piegādei un integrācijai izmantojami valsts un pašvaldību līmeņa datu apmaiņas risinājumi, piemēram, DAGR, VISS/API pārvaldnieks, kā arī jomu specifiskie (piemēram, statistikas datu nodošanas risinājums) un pašvaldību specifiskie integrācijas risinājumi. Šie risinājumi nodrošina datu izgūšanu, nodošanu, pakalpojumu datu publicēšanu, integrāciju ar valsts reģistriem un datu atkārtotu izmantošanu.
- Pašvaldību pamatfunkciju īstenošanas sistēmas ir organizētas pēc nozaru un funkciju blokiem, piemēram, izglītība un zinātne, reģioni un vide, būvniecība, kultūra, labklājība, demokrātija un līdzdalība, iekšlietas un tieslietas, nodokļi, transports, veselība un civilā aizsardzība. Šajās jomās pašvaldības izmanto gan valsts līmeņa nozaru risinājumus, gan pašvaldību specializētus risinājumus.
- Atbalsta funkciju nodrošināšanai pašvaldības izmanto pakalpojumu pārvaldības, finanšu vadības, cilvēkresursu pārvaldības, satura pārvaldības, dokumentu vadības, iepirkumu, izsoļu, nomas, resursu un citu pārvaldības procesu risinājumus. Šo risinājumu attīstībā jāvērtē iespēja izmantot valsts koplietošanas platformas, pašvaldību koplietošanas risinājumus vai standartizētus risinājumus, samazinot risinājumu dublēšanos un uzturēšanas izmaksas.
- Valsts koplietošanas risinājumi un servisi, piemēram, VPM un pilnvarojumi, e-formu konstruktors, maksājumu modulis, mašīntulkošanas risinājumi, ir izmantojami kā kopīgas komponentes pašvaldību digitālo pakalpojumu nodrošināšanai.
- Eiropas līmeņa risinājumi, piemēram, Vienotā digitālā vārteja, eIDAS vērtēja un ar invaliditātes karti saistītie risinājumi, jāņem vērā pašvaldību pakalpojumu un datu apmaiņas attīstībā. Pašvaldību sistēmām jāspēj nodrošināt strukturētu un uzticamu pašvaldību datu nodošanu un izmantošanu Eiropas līmeņa digitālajos pakalpojumos, ja tas izriet no ES regulējuma vai pārrobežu pakalpojumu vajadzībām.

Jomas datu pārvaldībai un integrācijai starp pašvaldību risinājumiem, valsts līmeņa sistēmām, koplietošanas servisiem un Eiropas risinājumiem izmantojami šādi risinājumi un pieejas:

- DAGR – datu izgūšanai un apmaiņai ar valsts reģistriem un citiem valsts līmeņa datu avotiem, ievērojot vienreizes principu un mazinot datu dublēšanu pašvaldību sistēmās.
- VISS/API pārvaldnieks – standartizētu lietojumprogrammu saskarņu pārvaldībai, integrāciju publicēšanai un izmantošanai starp pašvaldību, valsts un nozaru risinājumiem.
- VIRSIS – pašvaldību un valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas uzturēšanai, nodrošinot labāku sistēmu pārvaldāmību un pārskatāmību.

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

- Latvijas datu portāls – atvērto datu publicēšanai un izmantošanai, īpaši teritorijas attīstības, pakalpojumu, vides, mobilitātes un citu publiski izmantojamu datu kopu gadījumā.
- E-adrese un paziņojumu risinājumi – oficiālai elektroniskai saziņai ar iedzīvotājiem, uzņēmumiem un iestādēm, kā arī pašvaldību pakalpojumu paziņojumu piegādei.

Būtiskākie pašvaldību jomā izmantotie valsts koplietošanas risinājumi:

- VPM un pilnvarojumi – vienotai autentifikācijai un pārstāvības tiesību pārbaudei pašvaldību e-pakalpojumos.
- E-formu konstruktors – standartizētu elektronisko pieteikumu un veidlapu izveidei.
- Maksājumu modulis – pašvaldību pakalpojumu maksājumu veikšanai.
- Pakalpojumu novērtēšanas risinājums – pašvaldību pakalpojumu kvalitātes un lietotāju pieredzes novērtēšanai.
- Mašīntulkošanas un MI risinājumi – satura pieejamības, klientu atbalsta un darba produktivitātes uzlabošanai.
- Eiropas digitālās identitātes maks un citi Eiropas risinājumi – pašvaldību atribūtu un pārrobežu pakalpojumu nodrošināšanai.

Būtiskākās saistītās sistēmas ir valsts līmeņa reģistri un nozaru informācijas sistēmas, kas nodrošina pašvaldību funkciju izpildei nepieciešamos datus, tostarp Fizisko personu reģistrs, Adrešu reģistrs, Uzņēmumu reģistrs, Kadastra reģistrs un citi nozaru risinājumi.

Mērķa arhitektūrā pašvaldību risinājumiem jābūt savietojamiem ar valsts reģistriem, koplietošanas servisiem un datu apmaiņas platformām.

4.4.3. IKT infrastruktūra

Pārskata periodā ir paredzams, ka pašvaldību informācijas sistēmas (VPS, citas) tiks pakāpeniski pārceltas uz VESPC resursiem, izmantojot VESPC piedāvātos pakalpojumus:

- VESPC piedāvātie mākoņdatošanas pakalpojumi, jeb infrastruktūra-kā-serviss;
- VESPC piedāvātie datu centru un statņu nomas pakalpojumi.

Pakalpojuma izvēlē jāņem vērā tādi faktori, kā esošā situācija infrastruktūras pakalpojumu izmantošanā, savas vai nomātas infrastruktūras kapacitāte, sistēmu gatavība mākoņdatošanai, pieejamie finanšu un cilvēkresursi, personāla kompetences. Bez tam jāvērtē esošo un nākotnes risinājumu ilgtspēja gan no ekonomiskā, gan veiktspējas, gan kiberdrošības aspektiem. Plānojot infrastruktūru, ieteicams ņemt vērā un ievērot jomas “IKT infrastruktūra un kiberdrošība” mērķarhitektūru un tajā aprakstītās pamatnostādnes.

5. Mērķarhitektūras ieviešanas ceļa karte

Mērķarhitektūras ieviešanai ir jāīsteno vairāki savstarpēji saistīti pasākumi (5.1. nodaļa). Pasākumu īstenošana ir saistīta ar citu jomu izmaiņām (5.2.nodaļa) un to veiksmīgai īstenošanai jāpārvalda izmaiņu riski (5.3. nodaļa).

5.1. Pasākumu plāns

Mērķarhitektūras ieviešanas attīstības iniciatīvas uzskaitītas 6.tabulā. Attīstības iniciatīvas ietver augsta līmeņa pasākumu kopumu, lai īstenotu izmaiņas jomas juridiskajā, organizācijas, semantiskajā un tehniskajā skatā.

Pasākumu plānā apkopotas šādas izmaiņas:

- Izmaiņas, kas saistītas ar pašvaldību veicamajām aktivitātēm mērķarhitektūras ieviešanai (zaļā krāsā);
- Izmaiņas, kas izriet no pašvaldību vajadzībām, bet primāri īstenojamās citu jomu mērķarhitektūru ieviešanas gaitā (dzeltenā krāsā).

Būtisks priekšnosacījums visu izmaiņu īstenošanai ir politisks un finansiāls atbalsts, īpaši stratēģiskās izmaiņās, kas saistītas ar funkciju/uzdevumu pārdali un/vai jaunu darbības modeļu iespējošanu.

6.tabula. Mērķarhitektūras ieviešanas pasākumi

Nr.	Iniciatīva/pasākums	Apraksts	Termiņš	Prioritāte	Atbildīgais, dalībnieki
1. Organizatoriskās izmaiņas					
1.1.	Pašvaldību jomas IKT pārvaldības kompetenču centra/u izveide	Izveidot pašvaldību jomas IKT pārvaldības kompetenču centru vai kompetenču centru tīklu, izvērtējot iespējas veidot atsevišķu kapitālsabiedrību, nevalstisko organizāciju vai cita veida struktūru. Kompetences centrs atbalstītu pašvaldību jomas IKT arhitektūras pārvaldību, IKT projektu vadību, IKT iepirkumu vadību, kā arī tiktu izvērtētas lietotāju atbalsta sniegšanas iespējas. Kompetences centrs/i pakāpeniski varētu pārņemt daļu no pašvaldību programmatūras izstrādes uzdevumiem, kā arī nodrošināt sadarbību ar trešo pušu piegādātājiem.	12.2029	Augsta	LPS, pašvaldības
1.2.	Atvieglojumu pārvaldības procesa pilnveide	Pilnveidot un standartizēt atvieglojumu pārvaldības procesus un AVIS izmantošanu, tostarp atlaižu pārvaldību starppilsētu pārvaldījumos (sadarbībā ar ATD), ēdināšanā.	12.2029	Augsta	Pašvaldības

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Iniciatīva/pasākums	Apraksts	Termiņš	Prioritāte	Atbildīgais, dalībnieki
1.3.	Civilās aizsardzības procesu pilnveide	Pilnveidot civilās aizsardzības procesus (gan valstiski, gan pašvaldībās), nodrošinot pašvaldību un valsts kompetento institūciju plānveidīgu sadarbību, tostarp, krīzes scenāriju plānošanu, avārijas ceļu plānošanu, pieejamo resursu pārvaldību.	12.2029	Augsta	Iekšlietu ministrija, pašvaldības
1.4.	Nodokļu un nodevu pārvaldības procesu attīstība	Izvērtēt nodokļu un nodevu pārvaldības procesu pārveidi un atbildību sadalījumu (piemēram, izvērtējot nodokļu administrēšanu centralizēti VID).	12.2029	Zema	Finanšu ministrija
2.	Pašvaldību izmantojamo valsts līmeņa risinājumu attīstība				
2.1.	Eiropas vienotā digitālā maka iespējošana pašvaldībās	Izvērtēt digitālo iedzīvotāju karšu kā pašvaldību kvalificētu atribūtu nodošanu un pārvaldību Eiropas vienotajā digitālajā makā, vienādojot iedzīvotāju karšu pārvaldības pieeju (primāri digitālās kartes), kā arī nodrošinot citu atribūtu iesniegšanu (piemēram, zvejas atļaujas). Izvērtēt integrāciju ar AVIS atvieglojumu pārvaldības procesa vienkāršošanai. Nodrošināt Eiropas digitālajā makā iekļauto atribūtu pieņemšanu pašvaldībās, kā arī Eiropas līmeņa atribūtu pieņemšanu (piemēram, Eiropas savienības invaliditātes kartes).	12.2029	Augsta	Pašvaldības
2.2.	Dzimsarakstu pārvaldības risinājumu konsolidācijas izvērtēšana	Izvērtēt (veikt analīzi) CARIS un DZIMTS risinājumu konsolidāciju, nodrošinot vienotu dzimsarakstu ierakstu pārvaldību.	12.2029	Vidēja	Pašvaldības, Tieslietu ministrija
2.3.	DigiSoc risinājuma attīstība pilnīgai SOPA funkcionalitātes pārņemšanai	Attīstīt DigiSoc risinājumu, lai nodrošinātu SOPA sistēmas funkcionalitātes pilnīgu pārņemšanu un SOPA sistēmas izslēgšanu	12.2029	Augsta	Labklājības ministrija, pašvaldības
2.4.	Valsts līmeņa civilās aizsardzības risinājuma izveide	Izvērtēt vienota valstiska civilās aizsardzības risinājuma izveidi, kur valstiski plānot krīzes scenārijus, evakuācijas ceļus, pārvaldīt valsts un pašvaldības līmeņa resursus (cilvēkresursus, infrastruktūras resursus u.c.).	12.2029	Augsta	Iekšlietu ministrija, pašvaldības
2.5.	Valsts līmeņa kultūras pasākumu apmeklējumu	Izvērtēt valsts līmeņa kultūras pasākumu apmeklējumu pārvaldības risinājuma izveidi (apmeklējumu uzskaiti un monitoringam),	12.2029	Zema	Pašvaldības

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Iniciatīva/pasākums	Apraksts	Termiņš	Prioritāte	Atbildīgais, dalībnieki
	pārvaldības risinājuma izveide	izvērtējot integrācijas ar biļešu pārdošanas sistēmām un AVIS (atlaižu pārvaldībai).			
2.6.	Valsts līmeņa kapsētu pārvaldības risinājuma izveide	Izvērtēt valsts līmeņa kapsētu pārvaldības risinājuma izveidi, nodrošinot vienotu pieeju kapsētu datu reģistrēšanai un nodošanai Fizisko personu reģistram.	12.2029	Vidēja	? Iekšlietu ministrija, pašvaldības
2.7.	AVIS attīstība	Attīstīt AVIS sistēmu, nodrošinot vienotu pašvaldību un valsts līmeņa atvieglojumu pārvaldību dažādās jomās.	12.2029	Augsta	VDAA, pašvaldības
2.8.	RAIM attīstība	Attīstīt RAIM, nodrošinot pašvaldību interesējošu indikatoru uzkrāšanu plānošanai (piemēram, KEM indikatori).	12.2029	Zema	?VDAA
2.9.	Adopcijas sistēmu konsolidācija	Veikt adopcijas sistēmu konsolidāciju atbilstoši normatīvā regulējuma izmaiņām.	12.2029	Vidēja	?Labklājības ministrija
2.10.	Nodokļu pārvaldības risinājumu konsolidācija/integrācija	Gadījumā, ja tiek veiktas izmaiņas normatīvajos aktos (skatīt 1.4. pasākumu), izvērtēt iespēju nodokļu administrēšanu īstenot vienviet valsts sistēmās, pārceļot vai integrējot pašvaldību un valsts risinājumus (NĪNO un EDS/MAIS konsolidācija/integrācija). Nodrošināt attaisnoto izdevumu datu automatizētu nodošanu (izglītības izdevumi, veselības izdevumi).	12.2029	Zema	Finanšu ministrija, pašvaldības
3.	Pašvaldību risinājumu attīstība				
3.1.	Specializēto pašvaldību e-pakalpojumu vietņu pielāgošana	Attīstīt specializētās pašvaldību e-pakalpojumu vietnes atbilstoši pakalpojumu jomas mērķarhitektūrai (SSO, pilnvarojumi, dziļās saites, pakalpojumu statistikas nodošana u.c.).	12.2029	Augsta	Pašvaldības
3.2.	Pašvaldību IKT infrastruktūras drošības pilnveide	Nodrošināt pašvaldību IKT infrastruktūras (tostarp, VPS) atbilstību Nacionālajam kiberdrošības likumam un saistītajiem MK noteikumiem, ieviešot nepieciešamās drošības kontroles.	12.2029	Augsta	Pašvaldības

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Iniciatīva/pasākums	Apraksts	Termiņš	Prioritāte	Atbildīgais, dalībnieki
3.3.	VPS pārbūve	Pakāpeniski īstenot VPS pārbūvi, standartizējot un efektīvizējot procesus, kā arī aizstājot novecojušās tehnoloģijas un attīstot uz mūsdienu tehnoloģijām balstītu, tīmeklī bāzētu, modulāru un servisu orientētu risinājumu. Izvērtēt PKIP kā bāzes risinājumu, VPS pārbūvei.	12.2029	Augsta	Pašvaldības
3.4.	VPS un saistīto sistēmu infrastruktūras pārcelšana uz valsts vienoti loģisko datu centru	VPS un saistīto sistēmu infrastruktūras (kur attiecināms) pārcelšana uz valsts vienoto loģisko datu centru, nodrošinot centralizētu pārvaldību, augstāku pieejamību, drošību un resursu efektīvāku izmantošanu.	12.2029	Augsta	Pašvaldības
3.5.	Pašvaldību autonomo funkciju un deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildes pārvaldības procesu attīstība	Pilnveidot un standartizēt pašvaldību autonomo funkciju un deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildes pārvaldības procesus un attīstīt to efektīvākai izpildei nepieciešamos risinājumus	12.2029	Augsta	Pašvaldības

5.2. Mijiedarbība ar citām jomām

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras ieviešana ir saistīta ar vairāku saistīto jomu mērķarhitektūras ieviešanas pasākumiem (7.tabula).

7. tabula. Mijiedarbība ar citām jomām

Nr.	Joma	Komponente	Ietekme
1.	Uzticamība un personu identifikācija	Eparaksts, ezīmogs, eID, eparaksts Mobile	Personas identifikācija, dokumentu autentiskuma apliecināšana.
2.	IKT infrastruktūra un kiberdrošība	Mākoņdatošanas pakalpojumi, VESPC datu centru pakalpojumi, DevOps	Pāreja uz centralizēto infrastruktūras resursu izmantošanu.
3.	Datu pārvaldība un koplietošana	DAGR	DAGR izmantošana centralizēto risinājumu datu apmaiņai (piemēram, Uzņēmuma reģistra un FPRIS datu saņemšanai).
4.	Kultūra un valodu tehnoloģijas	Kultūras un valodu tehnoloģiju risinājumi	KISC valodu tehnoloģiju risinājumu izmantošana (piemēram, mašintulkošana). Kultūras sistēmu izmantošana (pašvaldības kā datu ievadītāji).
5.	Pakalpojumu pārvaldība un sniegšana	Latvija.gov.lv, VIRSIS, Business.gov.lv, vienotais pieteikumu reģistrs, pakalpojumu novērtēšanas risinājums, e-formu konstruktors, maksājumu modulis	Pašvaldību pakalpojumu pieejamības nodrošināšana vienotos kanālos, dziļo saišu izmantošana, pakalpojumu statistikas nodošana, pieteikumu, maksājumu un pakalpojumu novērtēšanas procesu standartizācija.
6.	Labklājība	DigiSoc, NPAIS, adopcijas reģistrs	Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu procesu attīstība, SOPA funkcionalitātes pakāpeniska pārņemšana DigiSoc risinājumā, datu apmaiņa ar pašvaldību un valsts līmeņa risinājumiem.
7.	Izglītība un zinātne	VIIS, izglītības pieteikumu pārvaldības risinājumi, vienotais izglītības apliecinājošu dokumentu risinājums	Izglītības datu izmantošana pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanā, datu apmaiņa ar valsts izglītības sistēmām.
8.	Būvniecība	BIS, Kadastra reģistrs	Būvniecības procesu, nekustamā īpašuma un teritorijas datu izmantošana pašvaldību funkciju izpildē un integrācija ar valsts līmeņa būvniecības un kadastra risinājumiem.
9.	Reģioni un vide	RAIM, TAPIS, OZOLS, dabas	Teritorijas attīstības plānošana, pašvaldību indikatoru monitorings, vides un telpisko datu izmantošana.

Nr.	Joma	Komponente	Ietekme
		resursu pārvaldības risinājumi	

5.3. Riski

Mērķarhitektūras ieviešanā ir jāņem vērā vairāki riski (8.tabula). Tabulā sniegts izvērtējums par potenciāliem iekšējiem un ārējiem riskiem, ar kuriem ir jārēķinās nākotnes mērķarhitektūras izstrādē, kā arī darbībām, kuras ir veicamas attiecīgo risku pārvaldībai.

8.tabula. Mērķarhitektūras ieviešanas riski

Nr.	Risks	Ietekme	Iespējamība	Mazināšanas pasākumi	Īpašnieks
1.	Nepietiekams politiskais un ekonomiskais atbalsts pašvaldību jomas mērķarhitektūras ieviešanai.	Augsta	Augsta	Sagatavot ekonomisko pamatojumu, ieviešanas ceļa karti un prioritāro pasākumu plānu; nodrošināt politisku vienošanos starp VARAM, nozaru ministrijām un pašvaldību pārstāvjiem; paredzēt finansējumu risinājumu dzīves ciklam, ne tikai sākotnējai izstrādei.	? VARAM sadarbībā ar pašvaldībām un LPS
2.	Neskaidrs atbildību sadalījums starp valsts un pašvaldību līmeni.	Augsta	Augsta	Definēt lēmumu kritērijus, kuri procesi un risinājumi attīstāmi valsts līmenī, kuri pašvaldību koplietošanas līmenī un kuri paliek pašvaldību lokālā pārziņā.	VARAM, nozaru ministrijas, pašvaldības
3.	Pašvaldību vajadzību nepietiekama ņemšana vērā valsts līmeņa risinājumu attīstībā	Augsta	Augsta	Iesaistīt pašvaldības risinājumu saskaņošanā ("būvvaldes process"). prasību definēšanā, pilotēšanā, testēšanā un ieviešanas izvērtēšanā; izveidot pastāvīgu pašvaldību vajadzību apkopošanas mehānismu valsts līmeņa projektu plānošanā (piemēram, kompetenču centra loma).	VARAM, pašvaldības, projektu īstenotāji
4.	Pašvaldību IKT pārvaldības kompetenču centra/u neizveidošana vai nepietiekama kapacitāte	Vidēja	Augsta	Izvērtēt piemērotāko kompetenču centra/u juridisko un finansēšanas modeli; pakāpeniski attīstīt arhitektūras, analīzes, projektu vadības,	LPS, pašvaldības

Pašvaldību jomas mērķarhitektūras apraksts

Nr.	Risks	Ietekme	Iespējamība	Mazināšanas pasākumi	Īpašnieks
				iepirkumu, kiberdrošības, lietotāju atbalsta un piegādātāju pārvaldības kompetences.	